

ՏԵՂԵԿԱՆՔ Տ. ԿՈՐԻԻՆ ԱԲՂ. ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆԻ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵՍԻՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
80 ԱՄԵԱՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երուսաղեմի Հայոց Բարեախրաց Միությանը (Ե.Հ.Բ.Մ.) հիմնադրուել է 1925 թ. Ապրիլի 25-ին Երուսաղեմում, Սաղիմահայ համայնքի ականաւոր ազգայիններ Տիարք Յակոբ Յովսէփեանի, Գէորգ Գէորգեանի, Եսայի Գանգաւշեանի, Յարութիւն Զաքարեանի, Արիստակէս Սուլթանեանի, Կարապետ Զաքարեանի, Յովհաննէս Գէորգեանի, Գէորգ Բութեանի եւ Նիկողոս Պէտէվեանի կողմից՝ Հայոց Մեծ Եղեռնից մաքաւարժ փրկուած եւ Երուսաղեմի վանքում ապաստանած հարիւրաւոր կարիքաւոր իրենց հայրենակիցներին օգնելու, ինչպէս նաեւ համայնքում հոգեւոր եւ մշակութային վարժացմանը նպաստելու նպատակով:

1948 թուականին ծագած Արաբ-Իսրայէլեան պատերազմի օրերին եւ հետագայ տարիներին Ե.Հ.Բ. Միութիւնը հիմնականում սրբապաշտուել է հայկական թաղամասի պաշտպանական եւ գաղութափնտրած գործունէութեամբ:

Ե.Հ.Բ. Միութեան անդամները, որոնք յայտնի են «քաղաքացի» անուամբ, Երուսաղեմում բնակութիւն են հաստատել մի քանի սերունդներ առաջ: Սուրբ Երկրում նրանց բնակութեան նպատակն է եղել՝ օժանդակել Պատրիարքութեանը եւ Միաբանութեանը Սրբաւոնեղեաց պաշտպանութեան եւ ծառայութեան սրբապան գործում:

Արաբ-Իսրայէլեան երկարամեայ հակամարտութեան հետեւանքով Ե.Հ.Բ. Միութեան մեծ թուով անդամներ արտագաղթել են Երուսաղեմից եւ բնակութիւն հաստատել Ա.Մ.Ն-ում, Եւրոպայում, Աւստրալիայում եւ այլուր:

Ե.Հ.Բ. Միութեան հիմնադրման օրից անցել է 80 տարի: Շաբաթ, Մայիսի 21-ին Միութեան նախաձեռնութեամբ հանդիսաւոր կերպով նշուեց Միութեան հիմնադրման 80 ամեակը: Հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Միութեան սրահում՝ նախագահութեամբ Երուսաղեմի Պատրիարք Սրբապան Հօր եւ մասնակցութեամբ միաբան հայրերի: Միութեան երգչախումբը նախ երգեց Հայաստանի Հանրապետութեան օրհներգը եւ Ե.Հ.Բ. Միութեան քայլերգը: Ապա կատարուեց Հոգեհանգստեան աղօթք՝ ի յիշատակ Միութեան հիմնադիրների եւ համայն ննջեցեալ անդամների: Այնուհետեւ Պր. Աբգար Յակոբեանի կողմից ընթերցուեց Միութեան քայլերգի անգլերէն թարգմանութիւնը:

Հանդիսութիւնը սկսուեց Պր. Արամ Խաչատուրեանի բացման խօսքով: Ապա մեներգներով, արտասանութիւններով եւ ջութակի կատարմամբ հանդէս եկան Միութեան երիտասարդ անդամները, որին յաջորդեց Ե.Հ.Բ. Միութեան առեւնապետ Պր. Կարապետ Յակոբեանի խօսքը: Հակիրճ բանախօսութեամբ հանդէս եկաւ նաեւ Պր. Գէորգ Հինթիլեանը, ով ներկայացրեց «քաղաքացի»ների պատմութիւնը: Պր. Յակոբ Մնացականեանը անգլերէնով ընթերցեց Ե.Հ.Բ. Միութեան Աւստրալիայի մասնաճիւղի առեւնապետ Պր. Ճօն Աղապէկեանի 80 ամեակի առթիւ յղած «Յարգանքի խօսքը», իսկ Տիկ. Տիրուհի (Խաչատուրեան) Լահիսանը հայերէնով ընթերցեց Սբ. Թարգմանչաց Երկրորդական Վարժարանի Սանուց միութեան կողմից գրուած Պր. Նահապետ Մելքոնեանի «Յարգանքի խօսքը»: Նրանց բոլորի խօսքում կար մի ընդհանրութիւն. Ե.Հ.Բ. Միութիւնը իբրեւ հոգեւոր եւ մշակութային գործունէութիւն ծաւալով միութիւն, պէտք է շարունակի իր գործունէութիւնը ի հեճուկա բոլոր դժուարութիւնների եւ խոչընդոտների: Տեղի ունեցաւ նաեւ յուշանուէրների բաշխում, որոնց արժանացան Ե.Հ.Բ. Միութեան տարեց եւ գործունէայ վեց անդամներ: Նրանց

անուններն են. Պր. Կարապետ Յակոբեան, Տիկ. Արշալոյս Զաքարեան, Պր. Յորդանան Մարաշիլեան, Պր. Ճօն Աղապէկեան (Աւստրալիա), Տիկ. Նեկոսար Պարրճեան եւ Պր. Ճօն Աղապէկեան (Երուսաղէմ): Հանդիսութիւնը աւարտուեց Պատրիարք Սրբապան Հօր փակման խօսքով:

«Պատմական երեկոյթ է այսօր, որքանով որ վերլիշում ենք Երուսաղէմի վերջին 80 տարիների պատմութիւնը եւ մտածում դրա շարունակութեան մասին», - իր խօսքում նշեց Պատրիարք Սրբապան Հայրը եւ յոյս յայտնեց, որ Ե.Հ.Բ. Միութիւնը կը շարունակի համայնքում ծաւալել հասարակական, բարեգործական եւ մշակութային գործունէութիւն: Պատրիարք Սրբապանը իր խօսքն եպրափակեց հետեւեալ համեմատութեամբ. «Պատրիարքարանը եւ գաղութը նման են մարմնի, իսկ միութիւններն ու կարմակերպութիւնները՝ մարմնի անդամների: Առողջ է այն մարմինը, որի անդամները առողջ են եւ իրենց գործառնութիւնները իրականացնում են ճիշտ եւ ժամանակին: Այս առումով, պէտք է խոստովանել, որ Ե.Հ.Բ. Միութիւնը միշտ եղել է այդ մարմնի առողջ անդամը՝ իր ծաւալած գործունէութիւններով»:

Ապա Պատրիարք Սրբապանը եւ յուշանուէրների արժանացած անդամները միասին կորեցին տօնական կարկանդակը: Հանդիսութեան աւարտին տեղի ունեցաւ նաեւ հիւրասիրութիւն:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԵՒ ՈՒՒՏԱՒՈՐՆԵՐԻ ԱՅՅԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Հինգշաբթի, Մայիսի 12-ին մեկնարկեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին II Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ուխտագնացութիւնը դէպի Սուրբ Բաղաք Երուսաղէմ: Վեհափառ Հայրապետին ողեկցում էին Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնից ներկայացուցչական պատուիրակութիւն: Պատուիրակութեան մաս էին կազմում նախարարներ, կառավարութեան անդամներ, Հ.Հ. Ազգային Ժողովի պատգամաւորներ, գիտութեան, կրթութեան արուեստի եւ մշակոյթի ականաւոր գործիչներ, հոգեւորականներ, ինչպէս նաեւ գործարարներ՝ Հայաստանից եւ Ռուսաստանի Դաշնութիւնից: Ուխտորների թում էր նաեւ Հայերի Համաշխարհային Կոնգրէսի Նախագահ Արա Աբրահամեանը: Վեհափառ Հայրապետին եւ նրան ողեկցող ուխտաւորներին օղակայանում դիմաւորեցին Պատրիարք Սրբապան Հայրը, եւ այլ բարձրաստիճան հոգեւորականներ: Վերջիններիս ողեկցութեամբ հիւրերը առաջնորդուեցին Երուսաղէմ:

Կէսօրին, Վեհափառ Հայրապետը եւ նրան ողեկցող հոգեւորականները եւ ուխտաւորները Հրաշափառի երգեցողութեամբ մուտք գործեցին Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար, ուր փոքրիկ աղօթքից յետոյ Բարի Գալուստի խօսքով հանդէս եկաւ Պատրիարք Սրբապան Հայրը, որ իր խօսքում նշեց. «Մեզ համար, հոգեկան բաւարարութիւն է, Վեհափառ Տէ՛ր, Ձեզ ընդունելու Սուրբ Երկրում, սակայն այս անգամ Դուք գալիս էք իբրեւ ուխտաւոր՝ Ձեզ հետ բերելով ներկայացուցչական կազմով ուխտաւորներ հայրենի երկրից: Սա աննախադէպ իրադարձութիւն է: Թո՛ղ որ այն ունենայ շարունակական բնոյթ»: Իսկ Վեհափառ Հայրապետը իր պատասխան ողջոյնի խօսքում շնորհակալութիւն յայտնեց Պատրիարք Սրբապան Հօրը ջերմ եւ անկեղծ ընդունելութեան համար եւ շեշտեց կարեւորութիւնը հայ ուխտաւորների հոսքը դէպի Սուրբ Բաղաք եւ մաղթեց ուժ եւ կարողութիւն Երուսաղէմի պիւնտրեալ Միաբանութեանը սրբատեղեաց պաշտպանութեան աստուածաւանդ եւ անձնուրաց պարտականութեան մէջ: Հիւրերն, ապա, բարձրացան Պատրիարքարանի

ընդունելության դաշի՛հ, ուր Վեհափառ Հայրապետը հանդիպում ունեցաւ Երուսաղէմի միաբան Հայրերի հետ: Մտերմիկ պոյցի ընթացքում Վեհափառ Հայրապետը ներկայացրեց մինչեւ հիմա կատարած իր գործունէութեան եւ ապագայի ծրագրերի մասին: Իսկ ուխտաւորների խումբը բացատրութիւններ ստանալու եւ ծանօթանալու նպատակով առաջնորդուեց նախ Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար, ապա Սր. Թորոսի Մատուռ-Ձեռագրաստուն եւ Սր. Հրեշտակապետաց Վանք: Հիւրերը, այնուհետեւ, այցելեցին Սիոնի լեռան վրայ գտնուող Սր. Փրկչի վանք, Վերնատուն եւ Աստուածամօր ննջման եկեղեցին: Նոյն օրը հիւրերն այցելեցին նաեւ Սր. Յարութեան Տաճար, ուր Կաթողիկ եւ Յոյն Օրթոդոքս եկեղեցիների հետ, համահաւասար իրաւատիրոջ կարգավիճակով Հայ Առաքելական եկեղեցին, ի դէմս Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքի եւ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան, իրականացնում է քրիստոնէութեան ամենակարեւոր սրբավայրերի պաշտպանութեան նուիրական գործը:

Յաջորդ օրը ուխտաւորները այցելեցին նախ Համբարձման լեռ եւ լեռան վրայ գտնուող բոլոր եկեղեցիները, որից յետոյ նրանք այցելեցին նաեւ Գեթսեմանիի պարտէկում գտնուող Սուրբ Աստուածածին եկեղեցին եւ բոլոր ապգերի եկեղեցին: Ապա ուխտաւորները Վեհափառ Հօր գլխաւորութեամբ այցելեցին Հրէական Ողջակիւման նուիրում Եաղ Վաշէմի թանգարան, ուր ծաղկեպսակ պետեղուեց զոհումների յիշատակը յաւերժացնող յուշակոթողի առջեւ՝ Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ եկեղեցու եւ Հայաստանի Հանրապետութեան կողմից:

Նոյն օրը, Վեհափառ Հայրապետը եւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Տ. Թորգոմ Արքեպս. Մանուկեանը հիւրընկալուեցին Իսրայէլի ասքանապետների Խախամապետ Ռաքբի Եոնա Սեցկերի կողմից: Ի պատիւ հիւրերի տրուեց ճաշ, որն անցաւ ջերմ եւ սիրալիր մթնոլորտում: Ճաշին մասնակցեցին նաեւ Իսրայէլի Բնէւէտի անդամներ: Ճաշի ընթացքում Վեհափառ Հայրապետը պաշտօնական այցով Հայաստան հրաւիրեց Խախամապետին:

Այնուհետեւ ուխտաւորների խումբը մեկնեց Բեթղէհէմ՝ Տիրոջ Ծննդավայր: Բեթղէհէմ քաղաքի մուտքի մօտ Նորին Սրբութեանը դիմաւորեցին Պաղեստինեան ինքնավարութեան նախագահ Մահմուդ Աբբասի պաշտօնական ներկայացուցիչ Դոկտ. Էմիլ Ճարճուին, Բեթղէհէմի քաղաքապետը եւ բարձրաստիճան այլ պետական այրեր: Նրանք եղան Սր. Ծննդեան Տաճարում եւ Այլում, ծանօթացան յարակից հայոց վանքին: Բեթղէհէմից յետոյ ուխտաւորներն ուղեւորուեցին Երիքով, ուր այցելեցին Փորձութեան լեռը, որից յետոյ այցելեցին Մեռեալ ծով, որտեղ առիթ ունեցան նաեւ լողանալու:

Երեկոյեան ժամը 8:30-ին հանդիպում-երեկոյթ էր կազմակերպում ուխտաւորների եւ երուսաղէմաբնակ հայութեան համար, որի ընթացքում փայլուն կերպով եւ տպաւորիչ կատարմամբ հանդէս եկաւ Ժառանգաւորաց Վարժարանի երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պր. Սեդրակ Երկանեանի, իսկ յետոյ ելոյթ ունեցան Հ.Հ. Գ.Ա.Ա.-ի տնօրէն Ֆաղէ Մարգսեանը, ակադէմիկոս Սերգէյ Համբարձումեանը, Ե.Պ.Հ.-ի ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսեանը, բանաստեղծ Ռաքմիկ Դաւոյեանը, գրականագէտ Արամայիս Մահակեանը, Հայերի Համաշխարհային Կոնգրէսի նախագահ Արա Աբրահամեանը եւ Հ.Հ. Պաշտպանութեան Նախարար Սերժ Մարգսեանը: Ըստ նրանց՝ երկու օրուայ ընթացքում իրենց ստացած տպաւորութիւնները անպատմելի են, սակայն երբ վերադառնան հայրենիք, պիտի փորձեն պատմել իրենց տեսածն ու լսածը եւ Երուսաղէմի անպաշտօն նոր դէպքանները պիտի լինեն հայրենիքում:

Երեկոյթի ընթացքում Հ.Հ. Արտաքին Գործերի Փոխնախարար Գեղամ Ղարիբջանեանը հանդիսաւոր պայմաններում Իսրայէլում բնակուող եօթ

հայրենակիցներին յանձնեց Հայաստանի Հանրապետության անձնագրեր: Իբրև Հայաստանի նոր քաղաքացիներ, նրանք յուրումով վերցրեցին նոր անձնագրերը՝ գիտակցելով իրենց ուսերին դրում և նոր պարտավորություններն ու պատասխանատվությունները: Հանդիպումն աւարտուեց Պատրիարք Սրբապանի եւ Վեհափառ Հօր փակման խօսքով:

Մայիսի 14-ի առաօտեան Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարում ուխտի պատարագ մատուցեց Վեհափառ Հայրապետը: Պատարագից յետոյ Վեհափառ Հայրապետը թափօրով առաջնորդուեց Պատրիարքարանի ընդունելության դահլիճը, որտեղ տեղի ունեցաւ աջահամբոյր: Այնուհետեւ Վեհափառ Հայրապետը ճաշեց Ժառանգաւոր սաների եւ Վարժարանի ուսուցչական անձնակազմի հետ: Ճաշի աւարտին, Վեհափառ Հայրապետը իր խրատական խօսքում յորդորեց աշակերտներին լաւ սովորել: «Այսօր Հայ եկեղեցին պատրաստուած եւ մտաւոր վարձացած հոգեւորականների կարիք ունի» իր յորդորում նշեց Վեհափառ Հայրապետը:

Կէսօրին Վեհափառ Հայրապետը հոգեւորականների թափօրով եւ ուխտաւորների ուղեկցութեամբ առաջնորդուեց Սուրբ Յարութիւն Եկեղեցի: Թափօրը առաջնորդում էին Երուսաղէմի Հ.Ս.Ը.Մ-ի եւ Հ.Ե.Մ-ի սկստութեան խմբերը:

Երեկոյեան Ժառանգաւորաց Վարժարանի սրահում կազմակերպուած ողջերթի ընթրիքով ուխտաւորները հրաժեշտ տուեցին Սր. Բաղաքին եւ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեանը: Ընթրիքի ընթացքում ելոյթները ունեցան արձակագիր Կարպիս Սուրենեանը, Սեն Արեւշատեանը եւ Վիլէն Յակոբեանը: Հնչած բոլոր ելոյթներում կար մէկ ընդհանրութիւն. դա հայ Երուսաղէմի ունեցած հարուստ ազգային, եկեղեցական ու մշակութային ժառանգութեան պահպանման ու տարածման կարեւորութիւնն էր:

Ընթրիքի աւարտին Պատրիարք Սրբապանը եւ Վեհափառ Հայրապետը նաեւ նուէրներ փոխանակեցին: Պատրիարք Սրբապանը Վեհափառ Հայրապետին նուիրեց յախճապակէ սալիկների վրայ նկարուած Վեհափառի դիմանկարը, իսկ Վեհափառ Հայրապետը՝ Վալ Մառի կտաներից:

Նոյն օրը՝ կէսգիշերին հիւրերը հրաժեշտ տուեցին Սր. Բաղաքին եւ վերադարձան Հայաստան՝ տանելով իրենց հետ անմոռանալի յուշեր եւ տպաւորութիւններ:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՕՍԲԸ ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ ՏԱՀԱՐՈՒՄ
ՄԱՏՈՒՅՈՒԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

«Տէր, կեցո՛ւ Դու փայս եւ
արա փոսա պայծառ»
Մ. Թադիադեան

Սիրելի Ամենապատիւ Պատրիարք Եղբայր

Սիրելի Գերաշնորհ, հոգեշնորհ եւ արժանապատիւ հոգեւոր հայրեր եւ

Սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ

Փառք եւ գոհութիւն ենք մատուցում Աստծուն, որ պարգեւեց Մեզ ուրախութիւնը հայրենաբնակ մեր ժողովրդի պաւակաց հետ ուխտաւորաբար այցի գալու Սուրբ Երուսաղէմ եւ այսօր վերադառնալ Սրբապան Տաճարից Երուսաղէմի Սրբապան Պատրիարքի, ուխտապահ միաբանութեան եւ հաւատացեալ մեր պաւակների հետ աղօթք բարձրացնելու երկինք՝ հայցելով

«Տէր, կեցո Դու Կիսայս»: Կեցո Դու Կիսայս, Տէր, որ եղաւ Բեյ սեփական ժողովուրդ: Դարեր դարեր ապրեց ու ստեղծեց կեանքի ճանապարհ դարձրած Աւետարանիդ լոյսը: Բեյ յուսացեալ՝ ուխտաւոր սրտով տաճարներ կերտեց այս արքայան հողում: Աղօթեց Բեյ հայրենի հողի ամէն բարձունքում, ամէն ձորում ու դաշտավայրում իր հաւատքի շաղախով կառուցուած վանքերում ու եկեղեցիներում: Յանուն Բեյ, Տէր, ճառագեց ու պայծառ փայլեց հայ հոգու ու մտքի հանձարը, ապրումն ու սէրը: Յանուն Բեյ, Տէր, ծնունդ առան մեր յաղթանակները: Կառուցեցինք, երբ մեր կառուցածը աւերեցին, ապրեցինք, երբ ուրեցին կորստեան մատնել մեզ:

Կեցո Դու Կիսայս, Տէր, ինչպէս որ պահպանել ես՝ առաքելներիդ քարոզութեամբ եւ առաքելապատիւ բապտիստական վկայիդ Սուրբ Աջի մկրտութեամբ արժանացնելով աստուածային ողորմութեանդ ու շնորհիդ: Պահպանել ես՝ առաջնորդելով մեզ յարութեան ու փրկութեան յոյսով: Դուրս ես բերել մեզ մահուան խորխորատներից, փրկել հողմներից ու փոթորիկներից: Նշխար նշխար հաւաքուած Տէր, շարունակում ենք մնալ Բեյ հաւատարիմ ու սեփական ժողովուրդ:

Նոր յոյսերով է լեցուն այսօր ազգային-եկեղեցական մեր կեանքը: Մեր ապառ հայրենիքի վերաշինութեան, շէն, բարգաւաճ եւ հփօր ապագայի յոյսերով, Արցախի արդար դատի յաղթանակի, Հայոց Տեղապանութեան համընդհանուր ճանաչման յոյսերով: Յոյսերով ու ձգտումներով մեր Հայրենիքի ու համայն Սփիւռքի միացեալ, ներշնչաւոր ու զօրեղ կեանքի: Ապաւինած Աստուծան մեր հայրերի, հաւատքը մեզ առաջնորդութիւն ու զօրութիւն դարձրած՝ պիտի մարմնավորենք մեր բոլոր լուսաշող երապներն ու յոյսերը: Հաւատքով պիտի ծաղկեցնենք ու արդիւնավորենք մեր նախնիների ժառանգութիւնը մեզ աւանդուած, որ բապտիստական է՝ կերտուած հաւատով, շնորհառատ ու ծաղկեալ է ու յաւերժական՝ հաւատով: Այսօր այստեղ ենք հայ հոգեւորականներ, Հայաստանի եւ Արցախի պետական աւագանու, գիտութեան եւ կրթութեան, մտաւորականութեան ներկայացուցիչներ: Ուխտով եկել ենք Տէրունակիդ սուրբ հողին խոնարհուելու եւ մեր հաւատքը նորոգելու, որպէսզի դառնայ մեզ զօրութիւն ու քաջալերութիւն, լոյս տայ մեր կեանքի ու սէր, արուղներ տայ բաւմապատիկ հայրենաշինութեան, եկեղեցասիրութեան՝ ի փառս Աստուծոյ, ի պայծառութիւն եւ ի շինութիւն Հայաստանեայց Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու եւ Հայրենիքի:

Մեր ժողովրդի հաւատարմութեան վկայութիւնն են նաեւ Երուսաղէմում հայոց արքայաւորները, որոնց պահպանութիւնն ու պայծառութիւնը նախանձախնորքէն շարունակում է Սրբոց Յակոբեանց ուխտապահ միաբանութիւնը՝ Ձեր հոգածու ու խնամակալ Աջի առաջնորդութեամբ, սիրելի Պատրիարք: Մեր հանդիպման այս երջանիկ առիթով ամենաբարձր մեր գնահատմանն ու օրհնութիւնն ենք բերում Ձեզ եւ Սրբոց Յակոբեանց ուխտեալ միաբանութեանը: Եւ թող Աստուած պահպանի Ձեզ քաջառողջ, քաջակրօնով եւ ամուր՝ դիմագրաւելու համար ներկայ դժուարութիւնները եւ հաստատուն ու շէն, հաւատի լոյսով պայծառ պահպանելու Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնը:

Հայցենք միասնաբար, «Տէր, կեցո Դու Կիսայս եւ արա վնաս պայծառ»: Թող այսօր, մեր հայրերի այս աղօթքը նուիրական այս տեղից լսելի լինի Բեյ, Տէր մեր եւ Փրկիչ մեր: Ընդունիր մեր ուխտը նորոգ եւ զօրացրու մեզ բոլորիս մեր կոչման ու պարտքի մէջ եւ արժանի արա մեր սուրբ հայրերի հետ փառաւորելու Բեյ ընդ Հօրդ եւ ընդ Սուրբ Հոգւոյդ: Ամէն:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՕՍԲԸ ՈՂՋԵՐԹԻ ԸՆԹՐԻՔԻՆ

Միրելի Սրբապան Պատրիարք, սիրելի հայորդիներ, պահը մօտենում է հրաժեշտի, բայց Մենք հրաժեշտ չենք տալիս Երուսաղեմին, որովհետև Երուսաղեմը մեզ հետ է միշտ: Սակայն հրաժեշտ պիտի տանք մեր սիրելիներին: Նրանք Երուսաղեմի մեր բարեպաշտ հաւատացեալ զաւակներն են, Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքութեան ուխտեալ միաբանութիւնն է իր Առաջնորդով՝ Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Մանուկեան Պատրիարքով: Հրաժեշտից առաջ շնորհակալութեան եւ բարեմաղթանքի խօսք է ասում: Ուխտաւորներին պիտի մաղթեմ, որ Աստուած իրենց ուխտը ի կատար ածի: Վստահ ենք, որ իւրաքանչիւրդ այստեղ, այս նուիրական սրբութիւնների առջեւ իր հոգում ծրարած մի բարի իղձ աղօթքով երկինք վերառաքեց, յուսալով, որ Աստուած ունկնդիր կը լինի իր խնորանքին: Գիտենք եւ քարոյում ենք, որ մեր հայցը Աստուծոյ կողմից միշտ յսելի է, բայց Աստուած է տնօրինում ժամանակը, թէ այն երբ պիտի ի կատար ածուի:

Միրելիներ, ուխտաւորը ուղեւոր է, ճանմորդ: Դուք ճանմորդ էիք արդէն, երբ մկրտուեցիք Բրիստոսի անունով, դարձաք Բրիստոսի ուխտաւոր ձեր մկրտութեամբ: Այստեղ Երուսաղեմում վերանորոգեցիք ձեր ուխտը իբրեւ Բրիստոսի ուխտաւորներ, եւ մենք վստահ ենք, որ որպէս այդպիսիք դուք պիտի կարողանաք պահապանները եւ քարոյիչները լինել Բրիստոնէական հաւատքի, որպէսզի յաւերժ լինի հայ ուխտաւորի ճանմորդութիւնը դէպի Բրիստոս, դէպի նուիրական այս սրբավայր Երուսաղեմ, որպէսզի միշտ Հայաստանը մեր ապրի որպէս Բրիստոնէայ Հայաստան: Մեր ժողովրդի յարատեւութիւնը, մեր ժողովրդի յաւեւորութիւնը պայմանաւորուած է այդ խորհրդով: Պատմութիւնը մեզ վկայ, երբ հեռացել ենք մեր հաւատքից, երբ հեռացել ենք Աստուծոյ՝ հեռացել ենք ապգութիւնից: Հրաժեշտ տալով մեր սիրելի Պատրիարքին, ուխտեալ միաբանութեանն ու Երուսաղեմի հաւատաւոր ժողովրդին, պիտի մաղթենք, որ մնան պօրեղ իրենց հաւատքի մէջ, որ երբեք չտկարանան, որքան էլ իրենց ծառայութեան ճանապարհը դժուարին լինի: Թող գիտնան, որ Հայաստանը, Բրիստոնէայ Հայաստանը իր զաւակներով իրենց կողքին է, իրենց աջակից է, իրենց նեցուկ է եւ միշտ պահանջի դէպքում պիտի գայ լծակից լինելու, մարտակից լինելու Երուսաղեմի մեր նուիրեալ, հոգեւոր փնտրողեալ դասին: Միրելի Սրբապան Պատրիարք, Մեր խորը գոհունակութիւնն ու շնորհակալութիւնն ենք յայտնում Ձեզ այս օրերին ուխտաւոր հայորդիների նկատմամբ դրսեւորած սիրոյ համար, ուշադրութեան համար, բարի, հոգածու վերաբերմունքի համար: Այս առիթով ուզում ենք մեր գնահատանքը փոխանցել նոյնպէս միաբանութեան անդամներին, ովքեր պատրաստակամ ծառայութիւն մատուցեցին ուխտաւորներին եւ Մեզ: Այս պահին կ'ուզեմ նաեւ շնորհակալութեան խօսք ուղղել բոլոր այն անձանց, ովքեր ուխտագնացութեան իրականացման գործում իրենց նպաստը, իրենց ծառայութիւնը բերեցին: Ի մասնաւորի՝ Ռուսաստանի Հայոց Թեմի հայորդեաց: Թող մեր աղօթքը, մեր մաղթանքը միշտ ուղեկից լինի Ձեզ, սիրելիներ, որ անձանձրոյթ, անորսունջ կերպով յաջողութեան առաջնորդեցիք այս նուիրական գործը:

Մենք հայց ենք առ Աստուած բարձրացնում մեր Եկեղեցու, մեր Հայրենիքի ու մեր ժողովրդի զաւակաց համար, որ Տէրը պահի իր բարի հայեացքի ներքոյ խաղաղութեան մէջ եւ առաջընթացի մէջ: Աստուծոյ օրհնութիւնն ենք հայցում, Աստուծոյ սէրն ու յօրակցութիւնը ուխտաւոր ճանմորդներին: Տէրը օգնական մեզ ամենքիս:

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՍԱՆՉԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍ

Շաբաթ, Յունիսի 4-ին, Ժառանգաւորաց Վարժարանի սրահի մէջ տեղի ունեցաւ Սրբոց Թարգմանչաց Վարժարանի Մանկապարտէյի ամառէքի համոյէքը:

Փոքրիկներն իրենց պուարթ եւ խինդով լեցուն երգեցողութեամբ, պրոսասանութիւններով, ինչպէս նաեւ գեղեցիկ թատերական բեմականացմամբ մեծ բաւարարութիւն եւ հաճելի պահեր նուիրեցին իրենց ծնողներին, ներկայ բոլոր հանդիսականներին: Մանկապարտէյի Ծաղիկ բաժնի 7 շրջանաւարտները Պատրիարք Սրբապանից սուացան իրենց վկայականները, որոնք յաջորդ ուսումնական տարի՝ կը համալրեն Նախակրթարանի բաժնի Ա. դասարանը:

Վարժարանի Տեսուչ Թէոդորոս Աբդ. Զաքարեանը, իր խօսքում յայտնեց, որ այս ուսումնական տարում Երկրորդական Վարժարանից շրջանաւարտներ չեն լինելու, քանի որ Սրբ. Թարգմանչաց Վարժարանը անցել է տասներկուամեայ ուսուցման կրթական համակարգի եւ միացել է գիտելիքների չափման հրէական «Բագրուտ» համակարգին:

«Ի տես այս հրաշալի արդիւնքին, պարմանում ենք, թէ ինչպէս տակաւին կը գտնուին հայ ծնողներ, ովքեր նախընտրում են իրենց զաւակներին ուղարկել օտար դպրոցներ՝ փրկելով իրենց զաւակներին հայեցի կրթութիւն ստանալու առիթից, որը ընձեռում է Հայոց Պատրիարքարանը», - իր խօսքում նշեց Պատրիարք Սրբապան Հայրը եւ յոյս յայտնեց, որ Վարժարանում ընթացող կրթական բարեփոխումները կը ստիպեն հայ ծնողներին վերանայելու իրենց որոշումները եւ յաջորդ ուսումնական տարում Վարժարանի աշակերտների թիւը կ'աւելանայ՝ օտար վարժարաններ յաճախող հայ աշակերտների հաշուին:

Իր խօսքի աւարտին, Սրբապան Հայրը քաջալերեց Մանկապարտէյի բաժնի դաստիարակներին՝ իրենց կատարած աշխատանքի համար եւ օրհնեց նրանց՝ իրենց հետագայ գործունէութեանց մէջ:

Հանդէսն աւարտուեց Սրբապան Հօր «Պահպանիչով» եւ «Հայր Մեր»-ի երգեցողութեամբ:

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԻՈՐ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՏԵԻՉՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին ունի վարդապետական տասնչորս աստիճաններ, որոնք կուսակրօն քահանայութեան գիտական աստիճաններ են եւ շնորհում են կուսակրօն քահանաներին՝ յատուկ արարողութեամբ:

Առաջին չորս աստիճանները կոչւում են մասնաւոր վարդապետութիւն, իսկ մնացած տասը՝ ծայրագոյն վարդապետութիւն:

Վարդապետական մասնաւոր եւ ծայրագոյն աստիճանները, դրանց կանոնը եւ տրււթեան կարգը սահմանել է Եռամեծ վարդապետ Սբ. Գրիգոր Տաթեւացին:

Վարդապետ նշանակում է ուսուցիչ, մեկնիչ, քարոյիչ: Մասնաւոր աստիճանների տրււթեամբ՝ վարդապետները եկեղեցում քարոյելու եւ գաւապան կրելու իրաւունք են ստանում:

Ուրբաթ, Յունիսի 24-ին, երեկոյեան ժամերգութեան աւարտին վարդապետական մասնաւոր աստիճանի արժանացան Սրբոց Յակոբեանց

միաբանության անդամներից Ս. Աւետիս Արք. Իփրաճեանը, Ս. Բագրատ Արք. Պորճեանը, Ս. Էմմանուէլ Արք. Աթաշեանը, Ս. Ընձանուէր Արք. Բաբախանեանը եւ Ս. Թէոդորոս Արք. Չաքարեանը:

Խարտախլակ Լուսարարապետ Սրբապան՝ Ս. Նորիհան Արքեպ. Մանուկեանի եւ առնթերակալ վարդապետների ուղեկցութեամբ թեկնածուները առաջնորդուեցին դէպի Մայր Տաճարի արեւմտեան կողմ՝ աւագ մուտքի առջեւ, ուր բապնած էր Պատրիարք Սրբապան Հայրը: Արարողութեան ընթացքում թեկնածուները յանձն առան հետեւելու Հայ Եկեղեցու ուղղափառ դասանանքին եւ Սուրբ Հայրերի ուսուցումներին, մերժեցին եւ նպովեցին բոլոր աղանդաւոր վարդապետութիւններն ու հերետիկոսութիւնները, դրանց հեղինակներին եւ զաղափարակիրներին, եւ ընթերցեցին Սր. Գրիգոր Տաթեւացու բանաձեւած Հաւատամքը: Սուրբ գրային եւ նոր կոսակարանեան ընթերցումներից յետոյ՝ թեկնածուներին տրուեց զապան կրելու իրաւունք եւ իշխանութիւն՝ «... ողջմիտ վարդապետութեամբ՝ հաւատացեալներին կենաց խօսքը քարոյելու»:

Թեկնածուները, ապա, առաջնորդուեցին Տաճարի հարաւային կողմը, որտեղ համապատասխան Սուրբգրային ընթերցումից յետոյ տրուեց երկրորդ աստիճանը եւ իշխանութիւն՝ «... տգէտներին ուսուցանելու եւ ստահակներին խրատելու»:

Երրորդ աստիճանը տրուեց Տաճարի հիւսիսային կողմում, ուր Հին եւ Նոր Կոսակարաններից համապատասխան հաւուածների ընթերցումներից յետոյ թեկնածուներին տրուեց իշխանութիւն՝ «... մեղաւորներին ապաշխարութեան հրաւիրելու եւ մոլորեալներին ճշմարիտ գիտութեան դարձնելու»:

Այնուհետեւ, թեկնածուները առաջնորդուեցին փոքր առեան՝ Աւագ Խորանի առջեւ, ուր ստացան վերջին՝ չորրորդ աստիճանը եւ իշխանութիւն՝ «... Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ողջմիտ վարդապետութեամբ քարոյել Սուրբ Աւետարանը, առաքեալների եւ մարգարէների թողածը եւ Սուրբ Հայրերի սահմանած օրէնքների պատուէրները: Աներկիւղ եւ անաչառ կերպով առաքեալների խօսքով ուսուցանել եւ խրատել, սատակել եւ յանդիմանել եւ դարձեալ միախորել»:

Երեկոյեան Բաղշաթաղի վարդապետաց սեղանատան մէջ միաբանական ընթրիք տրուեց՝ ի պատիւ նոր վարդապետների: Ընթրիքի ընթացքում վարդապետներին շնորհաւորանքի խօսքեր եւ բարեմաղթանքներ ուղղեցին Հոգեւորական Հայրեր եւ Պատրիարք Սրբապան Հայրը:

«Վը շնորհաւորեմ ձեզ այս ուրախ առթիւ եւ կը մաղթեմ, որ գիտակցութեամբ եւ պատասխանատւութեան բարձր պգացումով յանձն առնէք ձեր նոր պաշտօնը: Վարդապետը, նախեաւառաջ քարոյիչ է, իսկ քարոյել նշանակում է Աստուծոյ խօսքը տարածել: Եւ այսօր, Սուրբ Հոգու ձեռամբ այդ իշխանութիւնն է որ ստացաք», - իր խօսքում ասաց Պատրիարք Սրբապանը:

Վարդապետական աստիճանների տրչութեան առթիւ Պատրիարք Սրբապան Հայրը փոքրիկ յուշանուէրներ բաժանեց հինգ նոր վարդապետներին:

Ընթրիքն աւարտուեց Սուրբ Աթոռոյս օրհներգի երգեցողութեամբ:

ԺԱՌԱՆԳԱՒՈՐԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՄԱՎԵՐՁԻ ՀԱՆԴԷՍ

Կիրակի, Յուլիսի 3-ին, տեղի ունեցաւ Ժառանգաւորաց Վարժարանի ամալերջի հանդէսը:

Պատրիարք Սրբապան Հօր եւ Միաբան Հայրերի մուտքից յետոյ ժառանգաւոր սաները երգեցին Հայաստանի Հանրապետութեան հիմնը եւ

Ժառանգաւորաց Վարժարանի քայլերգը, որին յաջորդեց Վարժարանի Տեսուչ Պարէտ Ծ. Վրդ. Երեցեանի բացման խօսքը եւ Վարժարանի տարեկան տեղեկագիրը:

Հայերէն, երբայերէն եւ անգլերէն ուղերձներով հանդէս եկան Ժառանգաւորաց Վարժարանի շրջանաւարտներից Արարատ Զարգարեանը, Պաւլ Կարապետեանը, Սամուէլ Սաֆարեանը եւ Նարեկ Սկրոյչեանը: Նրանց բոլորի խօսքերում մի ընդհանրութիւն կար. նրանք իրենց երախտագիտութիւնն էին յայտնում Պատրիարք Սրբապան Հօրը եւ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեանը՝ իրենց ջանքում կրթութեան եւ դաստիարակութեան համար:

Սաները, այնուհետեւ, տպաւորիչ կատարմամբ հանդէս եկան հայրենասիրական եւ դասական երգերով՝ ղեկավարութեամբ Պր. Սեդրակ Երկանեանի, իսկ մի քանիսը՝ յաջող կերպով դասական կոտորներ կատարեցին դաշնամուրի վրայ:

Ապա տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխութիւն: Մրցանակների արժանացան իւրաքանչիւր դասարանի ուսման մէջ բարձրագոյն եւ երկրորդ հանդիսացած ուսանողները, վարքի եւ կարգապահութեան մէջ լաւագոյն ճանաչուած ուսանողները, ինչպէս նաեւ բարձրագոյն միջին բերած ուսանողը:

Մրցանակաբաշխութեանը յաջորդեց վկայականների յանձնումը: Այս տարի Ժառանգաւորաց Վարժարանը ունէր հինգ շրջանաւարտներ. Սամուէլ Սաֆարեան, Նարեկ Սկրոյչեան, Արարատ Զարգարեան, Պաւլ Կարապետեան, եւ Սահակ Յովակիմեան, որոնք յաջորդ ուսումնական տարում պիտի շարունակեն իրենց ուսումը Ընծայարանի առաջին դասարանում: Ի դէպ, այս տարի Ընծայարանի բաժնից շրջանաւարտ չկար:

Հանդէսի աւարտին, Պատրիարք Սրբապանը իր փական խօսքում շեշտեց կրօնական, ընդհանուր կրթութեան եւ դաստիարակութեան կարեւորութիւնը եւ շնորհաւորելով շրջանաւարտներին՝ երաւիակեց իր խօսքն ասելով. «Պէտք չէ բաւարարուել ուսումնառութեան միայն մի շրջանի աւարտմամբ, այլ այդ շրջանը պէտք է պարարտ գետին հանդիսանայ ուսման ուրիշ շրջանների հետեւելու համար»:

Հանդէսը աւարտուեց Սուրբ Աթոռոյս օրհներգի երգեցողութեամբ եւ Պատրիարք Սրբապանի «Պահպանիչով»:

«ՎԻԼԻԱՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ. ՍԱՐԴԷ ԵՒ ԳՐՈՂԸ» ՖԻԼՄԻ ՅՈՒՅԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԺԱՌԱՆԳԱՒՈՐԱՅ ՎԱՐՎԱՐԱՆԻ ՄՐԱՀԻ ՄԷՋ

Ուրբաթ, Սեպտեմբերի 30-ին Երուսաղէմի հայ համայնքի համար, մշակութային օր էր, որքանով որ, Ժառանգաւորաց Վարժարանի սրահում ցուցադրուեց «Վիլիամ Սարոյեան. մարդը եւ գրողը» խորագիրը կրող վաւերագրական ֆիլմը, որն արժանացել է ատելի քան վեց միջազգային հեղինակաւոր մրցանակների եւ պատուագրերի:

Նախքան ֆիլմի ցուցադրութիւնը, բացման խօսքով հանդէս եկաւ Պարէտ Ծ. Վրդ. Երեցեանը, ով նաեւ անգլերէնով ներկայացրեց ֆիլմի գլխաւոր ռեժիսոր Դոկտոր Սուլի Կալինեանի եւ ֆիլմի համահեղինակ Պր. Փոլ Կալինեանի կենսագրութիւնները: Իսկ Ընծայարանի աշակերտ ուրարակիր Սամուէլ Սաֆարեանը հայերէնով եւս ներկայացրեց նրանց կենսագրութիւնները:

Մօտ մէկ ժամ տեւողութեամբ ֆիլմը կարծես թէ ուղեւորութիւն էր Վիլիամ Սարոյեանի հետ իր կեանքի քառուղիներով: Ֆիլմում լաւագոյն կերպով արտացոլուած էր Վիլեամ Սարոյեանի կեանքը եւ ծաւալած գործունէութիւնը:

Ամբողջ ֆիլմի ընթացքում Վիլիամ Սարոյեանը կենդանի ձայնով ներկայացնում է իր ընտանիքը, փոքր տարիքում հորը կորցրած եւ ութ տարի որբանոցում անցկացրած իր մանկության դժուար օրերը, ապա այն եւ էթնիկ խտրականության դառնությունը ճաշակած դպրոցական տարիները, ապա օրուայ հացը մեծ դժուարությամբ վաստակող պատանեկությանը եւ հանրային գրադարանում պատահականօրէն իր կոչումը գտած երիտասարդին: Ապա նա սկսում է իր գրական առաջին փորձերը, որոնք յաջողությամբ ընդունում են ընթերցաւէր հանրության կողմից եւ քիչ ժամանակ անց նրան բերում են մեծ հեղինակություն եւ ժողովրդականություն: Ֆիլմում ցուցադրում է նաեւ Վիլիամ Սարոյեանի Հայաստան կառարած վերջին երկու այցելությունները եւ նրա մի քանի կարեւոր հարցալուրջներից հառուածներ:

Յուցադրման աւարտին շնորհակալական խօսքով հանդէս եկաւ Պր. Փոլ Կալինեանը: «Վիլիամ Սարոյեանի հանդէպ ունեցած իմ անսահման սէրը եւ յարգանքը ինձ մղեցին այս ֆիլմի ստեղծման գործին: Երկար տարիների հետեւողական եւ տրւաջան աշխատանքի, ինչպէս նաեւ ֆինանսական եւ այլ բնոյթի արգելքներ ու խոչընդոտներ յաղթահարելուց յետոյ միայն հնարաւոր եղաւ ֆիլմի նկարահանումը աւարտել: Այժմ այն կը մատուցեմ ձեր գնահատմանը», - իր խօսքում նշեց Պր. Կալինեանը: Ապա հանդիսատեսներին առիթ տրուեց իրենց հարցումները ուղղել Պր Կալինեանին:

Այնուհետեւ փական խօսքով հանդէս եկաւ Պատրիարք Սրբապան Հայրը: «Վիլիամ Սարոյեանի ստեղծած գրականութիւնը ոչ միայն հայկական կամ ամերիկեան արժէք է, այլ այն համաշխարհային եւ համամարդկային ընդգրկում ունի եւ այդ գիտակցութիւնն է, որ Պր. Կալինեանին մղել է հետեւողական եւ անսկիզբ աշխատանքի եւ այսօր, յիշատի, կարող ենք արձանագրել, որ իր ծրագիրը յաջողուած է, երապը՝ իրականացած», - իր փական խօսքը եպրափակեց Սրբապան Հայրը:

Ի դէպ, ֆիլմը ցուցադրուել է նաեւ Հայֆայի եւ Երուսաղէմի կինոսրահներում հրեայ եւ օտար հանդիսատեսի համար եւս: Հետագայում այն նաեւ պիտի ցուցադրուի Հարաւ-աֆրիկեան Հանրապետութիւնում, Ճապոնիայում եւ Հարաւային Ամերիկայի երկրներում:

«ԿԵԼԻԿԵԱ» ՅԻԼՍԻ ՅՈՒՅԱԴՐՈՒՄ

Հինգշաբթի, Հոկտեմբեր 20-ին Ժառանգաւորաց Վարժարանի սրահում ցուցադրուեց «Կիլիկիա» ֆիլմը: Աւելի քան մէկ ժամ տեւողութեամբ ֆիլմում ներկայացուած էին նախ նախ շինարարական աշխատանքները, Սեւանայ լճում անցկացրած փորձառական շրջանը, ապա Վրաստանի Փոթի նաւահանգիստ տեղափոխելը եւ մինչեւ Անգլիա կառարած երկու տարուայ ծովագնացութիւնը:

Նաւը կառուցուել է չորս տարուայ ընթացքում, 12 նաւաւարների կողմից, 13-րդ դարի կիլիկեան նաւատորմի վերաբերեալ աւելի քան 10 տարուայ հետազոտութիւնների արդիւնքում ձեռք բերած տեղեկութիւնների եւ տուեալների հիման վրայ:

Նաւագնացութիւնը սկսուել է 2004 թ.: «Կիլիկիան» (սա նախ անունն է) պէտք է նաւարկի եօթ ծովերով եւ 22 պետութիւններով: Նաւագնացութեան նպատակն է շփուել տարբեր մշակոյթների հետ, ինչպէս նաեւ հանդիպել տարբեր երկրներում գտնուող մեր սփիւռքահայ հայրենակիցներին: Սակայն, թերեւս զիսաւոր նպատակն է՝ յիշեցնել աշխարհին, որ կիլիկեան Հայաստանը ծովային երկիր էր եւ ուներ իր սեփական նաւատորմը:

Ֆիլմի ցուցադրմանը մասնակցում էր նաև Պատրիարք Սրբապան Հայրը, եւ նաւարկութեան մասնակցած երկու նաւաստիներ. Սամուէլ Բաբասեանը (օպերատոր) եւ Հայկ Բաղալեանը (լուսանկարիչ):

Ցուցադրման աւարտին փակման եւ գնահատման խօսքով հանդէս եկաւ Պատրիարք Սրբապան Հայրը: «Մեր պապերի հեքիաթն էր, որ այսօր իրականացած տեսանք այս ֆիլմուն: Հայկական նաւ՝ Կիլիկիա անունով, նաւարկել է Կիլիկիայի ափերով եւ խարխիւ գցել նրա պատմական նաւահանգիստներուն: Տարիներ առաջ, սա իրօք հեքիաթ էր», - իր խօսքուն նշեց Սրբապան Հայրը: Պատրիարք Սրբապան Հայրը, յանուն Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանի, յախճապակէ գեղեցիկ մի ափսէ նուիրեց նաւաստիներին՝ նաւուն տեղադրելու նպատակով:

Ի դէպ, այս ֆիլմը հայրենիքից դուրս երկրորդ անգամ էր ցուցադրուն, (առաջին անգամ ցուցադրուել է Անգլիայուն): Աւելացնենք նաեւ, որ ֆիլմը մեծ հետաքրքրութիւն առաջացրեց հանդիսատեսի մօտ:

ՅՐԱՆՍԻԱՅԻ BOUCHES-DU-RHONE ՆԱՀԱՆԳԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ ՊԱՏԳԱՍԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՅՅԸ ՊԱՏՐԻԱՐԺԱՐԱՆ

Յունիսի 6-ից 10-ը համագործակցութեան նպատակով Իսրայէլուն էր գտնուն Ֆրանսիայի Bouches-du-Rhone Նահանգի Գլխաւոր Խորհրդի պատգամաւորական խումբը: Խումբը նախագահուն էր սոյն Խորհրդի նախագահ եւ Ծերակուտական Jean-Noel Guerini: Վերջինս ծանօթ է իբր Մարսիլիա քաղաքի Հայ Եկեղեցու եւ համայնքի մեծ բարեկան: Իր ծաւալած հայանպատ գործունէութեան համար, նա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի կողմից պարգեւատրուել է «Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ» շքանշանով: Խմբուն ընդգրկուն էր նաեւ Մարսիլիա քաղաքի Մայր Եկեղեցու Վարչական Խորհրդի առեւնապետ Պր. Ռոբերտ Ապիլապեանը:

Bouches-du-Rhone Նահանգի Գլխաւոր Խորհուրդը համագործակցուն է Պաղէտոնին Բեթլէհէմ եւ Իսրայէլի Հայֆա քաղաքների հետ: Բեթլէհէմ քաղաքի հետ նրանք համագործակցուն են մշակութային, հասարակական առողջապահութեան եւ արհեստավարժ մասնագէտների պատրաստման բնագաւառներուն: Նրանց համագործակցութեան կարեւոր նպատակներից է նաեւ տարածաշրջանուն խաղաղութեան հաստատունը՝ հիմունած հանդուրժողութեան եւ փոխադարձ հասկացողութեան վրայ:

Հայֆա քաղաքի հետ նրանց համագործակցութիւնը սկսուել է 1995 թ.՝ Հայֆայուն «Մշակութային կենտրոն»-ի հիմնադրումով: Նրանք համագործակցուն են նաեւ կրթութեան, երիտասարդութեան հարցերի, մշակոյթի եւ հասարակական առողջապահութեան բնագաւառներուն: Նրանց հետապնդած նպատակներից է նաեւ տարածաշրջանուն ֆրանսական մշակոյթի եւ արուեստի տարածումն ու գովապորտը:

Յունիսի 8-ին պատգամաւորական խումբը այցելեց Հայոց Պատրիարքարան եւ հանդիպուն ունեցաւ Պատրիարք Սրբապան Հօր հետ: Հանդիպման ընթացքուն խմբի անդամները մանրամասնօրէն ներկայացրեցին իրենց ծրագրերն ու նպատակները:

Յունիսի 7-ին, ի պատիւ Պր. Ռոբերթ Ապիլապեանի, ճաշ տրուեց Բաղշաթաղի Միաբանական ճաշարանուն, որին ներկայ էին Պատրիարք Սրբապան Հայրը եւ միաբան Հայրերը: Պր. Ապիլապեանը մի սկիի նուիրեց Սրբոց

Յակոբեանց Մայր Տաճարին: Ի դեպ, նուեւր տրուած այդ սկիւիը վերջերս Պր. Ապիլապեանի տանը կատարուած կողոպտութի ժամանակ վերցուել է տեղից, սակայն, անհասկանալի պատճառներով չէր գողացուել: Ներշնչուած երուսաղէմ կատարելիք իր ազգով, Պր. Ապիլապեանը որոշել էր սկիւիը նուիրել Սրբոց Յակոբեանց Տաճարին:

**Տ. ԱՂԱՆ ԱՐԲԵՊՍ. ՊԱԼԻՕԶԵԱՆԻ ԵՒ Տ. ԳԻՍԱԿ ԱՐԲԵՊՍ.
ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ ԱՅՅԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ**

Սեպտեմբերի 16-ից 27-ը երուսաղէմ այցելեցին Սբ. Աթոռոյս միաբաններ Արգենտինայի առաջնորդ Տ. Գիսակ Արքեպս. Մուրառեանը եւ Աւստրալիայի ու Նոր Զելանդիայի առաջնորդ Տ. Աղան Արքեպս. Պալիօպեանը:

Չնայած իրենց կարճ կեցութեան, Սրբապան Հայրերը այցելեցին Բեթղէեմի, Գեթսեմանիի, Սբ. Յարութեան, Եաֆայի եւ Հայֆայի հայկական վանքերն ու եկեղեցիները, ուր նաեւ մատուցեցին ուխտի պատարագներ, մասնակցեցին ամենօրեայ ժամերգութիւններին եւ հանդիսապետեցին մի շարք արարողութիւններ:

Սեպտեմբերի 21-ին, Աստուածամօր Ծննդեան տօնին, Գեթսեմանիի Աստուածամօր գերեզմանի վրայ ուխտի պատարագ մատուցեց Գիսակ Արքեպս. Մուրառեանը, իսկ Սեպտեմբերի 25-ին, Վերացման Սբ. Խաչի տօնին, Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարի աւագ խորանի վրայ Սբ. Պատարագ մատուցեց եւ յաւոր պատշաճի քարոյեց Աղան Արքեպս. Պալիօպեանը:

Սրբապանները նաեւ մասնակցեցին Հայաստանի Հանրապետութեան Անկախութեան 14-րդ տարելիցի առթիւ Սեպտեմբերի 21-ին Նոթր Դամ հիւրանոցում տրուած բացօթեայ հիւրասիրութեանը:

Սրբապանները իրենց ուխտը նորոգած եւ հոգեւոր նոր լիցք ստացած հրաժեշտ տուեցին Մուրբ Երկրին եւ վերադարձան իրենց թեմերը:

ԿՈՐԻԻՆ ԱԲՂ. ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ